

„ЭДАЗИ“

ежедн. орган естонск. секции
П. Р. Р. К. П. в Сев.-Западн.
Бюро П. Р. Р. К. П.
В. А. П. Кест. ja Põhja-Eesti büroo Eesti jefi. hääleandja.
Ленинград, Фонтанка 27. Аватud kella 10—7.
Telefonid: Toimetis — 533-86, trükituba — 171-41.

Edasi

Аннотусте ja tellimiste hinnad

Аннотусте	Теллисте
Аннотусте 1 к. 3 р. кал.	Теллисте 1 кал. 1 р.
Аннотусте 1 к. 1 р.	Аннотусте 11 р.
Аннотусте 6 " "	Аннотусте 1 кал. — 50 коп.
Аннотусте 20 " "	Аннотусте 5 р. 50 коп.

С. Киржаст. Убисе лиитметеле ja коллет. теллисте 15% odavam.

№. 13 (2213)

Reedel, 16. jaanuaril 1925

8. aastakäik

Jaapan S. N. W. Liidu tunnustamise eel.

Tokio st, 14. jaan. — Rosta sõnumiaatjale avaldas üts Jaapani välispoliitika tähtsam tegelane õige optimistlikke waateid Rõukogude Liidu ja Jaapani läbirääkimiste kohta. Tähtsamates punktides on juba kokku lepitud ja wäikemate küsimuste juures ei wõi enam läbirääkimiste katkestamist tulla.

Kogu Jaapani ajakirjandus avaldab rõõmu läbirääkimiste edu üle. Päewakangelasteks Jaapanis on sm. Karahan ja Jõhijawa, kelle pilte kõik lehed toowad.

Dewate teadete järele wõttis Jaapani walitus täna lõpulise otsuse waistu ja jaatis wastawad instruksioonid Jõhijawale. Ajaleht „Nizi-Nizi“ jüüdistab Jaapani diplomaatia bürookraatiat selles, et Jaapani Rõukogude läbirääkimised nii pikale, on weninud. Läbirääkimiste edu tuleb terwiwitada sellepärast, et see tähendab rahu mitte ainult Kauges-Idas, waid kogu ilmas.

Em. Karahani teadaanne Jaapaniga kokkuleppimise asjus.

Pekingi st, 14. jaan. — Karahan teletas Hiina ajakirjanikkudele, et S. N. W. Liidu ja Jaapani wahel on juba peaaegu kokku lepitud. Põhimõttelised küsimused on juba otsustatud, on jäänud weel üksikasjad, kellel ei ole olulist tähendust.

S. N. W. Liidu tunnustamine Ameerika poolt sünnib tingimata

New-Yorgi st, 14. jaan. — Senator Bora teletas Rosta sõnumiaatjale: „Wene-maa tunnustamine sünnib tingimata. Ei saa kindlat aega nimetada, kuna see sünnib, kuid selle küsimuse otsustamine on kindel.“

Liitlased leppisid kokku Saksamaa riisumise asjus.

Pariisi st, 14. jaan. Kokkulepe rahanduse küsimuse asjus liitlaste wahelisel konverentsil Pariisis on alla kirjutatud. Rumeenia ja Itaalia kirjutasid ka alla oma märkustega.

Dawesi kawa läbiwiimise, igasuguste komisjonide jne. kuludeks läheb iga aasta umbes 35 miljoni marka. Otkupatsiooni sõjawäge ülespidamiseks 1924—25 a. läheb 160 miljoni marka. See summa jao-tatakse liitlaste ja Põhja-Ameerika Ühis-riikide wahel ära 1. septembrist j. a.

Saksamaa arwale wiidud Belgia sõja-wõlad kustutatakse selle tasumise protsendi juurendamise teel. Rõnda saab Belgia iga aasta 8% kogu Saksamaa poolt makseta-wast summast. Pääle selle on Belgial õi-gus saada aja ka nende summade, mida makswad Austria ja Ungari.

Osa saawad ka Greekamaa ja Rumeenia. Rahwuswaheline Donau komisjon saab 260.000 kuldfraanti.

Otkupatsiooni sõjawäge ülespidamiseks kulud 1. maist 1922 a. kuni 1. maini 1924 a. jaotatakse järgmiselt: Prantsus-maa saab 273 miljoni marka, Belgia — 54 miljoni marka, Inglismaa — 43 m. marka. Need kulud järgneva aja eest jao-tatakse samal wiisil ära.

Prantsusmaa rahandusminister seletas, et praeguse konverentsi tagajärjed wõiwad saada esimeheks sammuts liitlaste wahelise wõlgade küsimuse lahendamise alal.

Presidendi telmistükkide warja-miseks.

Washingtoni st, 13. Saadid Reed andis parlamenti seaduse eelnõu, mille järele karistatakse presidendi haawamise eest tema elu ajal kui ka päale surma. Selle seadusega tahetakse ära hoida kirjade awaldamist, mis Wilsoni mälestust reos-taks.

Marokko küsimuse ümber.

Itaalia, Inglismaa, Prantsusmaa.

— He-hee! Pariismaalased pehewad hispaanlast! Suurepärane...
Wiskawad wälja hispaanlased — wabaned mõnele meist loht.

Simufate Gestist.

„Töölise maja“ tahab linn omale wõtta.

Et Gestis praegu „puhastustöö“ käi-mas, siis on linnawolikogu ka paraja aja leidnud „Töölise maja“ oma kätte nõud-miseks, mille omandamiseks kogu Gestimaa proletariaat pennide haawal raha kogus. Seega tahetakse Tallinna proletariaadilt wiimane ulualune ära wõtta, et sellel enam wõimalust ei oleks „rewolutsiooni teta“.

Kas Gestis rahwasteliidu kontrolli all?

11. jaanuaril jõudsid Tallinna Rah-wasteliidu sekretäri esimene abi Arwenol ja majandusosakonna juhataja Loweday, kes Gestis kodanliku ajakirjanduse järele Gestisje sõitnud „tutwunemise eesmärgil siinsete majanduslikkude oludega“. Kell 2 on wälisministri Pusta juures lõuna-sööd forraldatud, kust päale ülastähendatud Rahwasteliidu faaditute osa wõtnud weel „Gestis majandusmehe“ D. Strandmann, G. Westel, J. Ruff, E. Aule, M. Luther i. t.

Esmaspäewal on asunud „Gestis majan-dusoludega“ tutwunemisele. Kõige päält on käidud rahaministeeriumis, siis on Gestis walitus „informeerinud külalisi tööstuse ja eriti põlewõli tööstuse seisu-torruga“.

Gestis wabariigi ülewõtjad käiwad kõigis juuremates wabrikutes, et koha pääl en-did üldiste oludega tutwuneda.

Käärid Gestis.

Kiigi statistika büroo andmete järele olewat 1923 a. Gestis tööstuse toodang 4—5 miljardi marka olnud, kuna põllu-majandus 20 miljardi marka annud.

Kerenski tahab Rõukogude We-nemaale tulla?

Pariisi st, 14. jaan. Pariisi ajaleht „Ruski Golos“ trükkis ära täna kõmulise teate, nagu tahaks Kerenski tagasi tulla S. N. W. Liitu. „Kerenski otust — fir-jutab ajaleht — toetab terve rühm sil-mapaiswaib es-erisid.“

Juntide rüüstamised Rumeenias.

Wiini st, 14. jaan. Petronešchi lin-nas puhkesid lahti juntide wastalised kor-ratused. Rühm üliõpilasi purustas juudi kooli ja sünagoogi aknaruudud. Kohale-jõudnud politseisalgal läks suure rastu-sega toime korda jalale seada. Kinelised kahjud on suured.

Ruidas Gestis maareformi teosta-tasse.

1923 a. lõpul planeeriti ja anti wälja Wirumaal asuw Wanamõisa. Mõisast pla-neeriti 38 talu. Warji aga selgunud, et 18 talu on endisele mõisajomaniule von Bremernile antud. Ruidas see jaherdamine jündis, on seni selguseta.

Jälg tuleks meie arwates igatahes põl-lutöö „ministeeriumis“ otstida.

Kaitfeliidus 8—9000 meest.

11. jaanuaril peetud Tartus kaitfeliidu koosolekul on oja wõtnud päale kaitfeliidu ülesma abi H. Laretei Tartu, Walga, Wõru ja Petjeri linnade ja maakondade esitajad: linna ja maakonna walituste poolt, kaitfeliidu ja rahwawäe ülemad.

Ule maa olewat praegu 8000—9000 kaitfeliidust organiseeritud ja sõjariistadega warustatud.

Rong kraawi.

12. stp. õõjel kell pool 4 tulnud awa-litaks Türi-Paide liinil reisirijate rongi kraawi lastmise katse. Rongijuhst märganud, et tee päale on weeretatud raudtee hoia-tuseposti. See on eemale weeretatud ja rong on õnnelikult pääsenud.

Raiooniülemal Situl on korda läinud jüüdlasi leida, kes olewat kohalised ela-nikud Oskar Silm Roa mõisast ja August Matser Wäätja wallast, Klaasi talust.

Kommunistide arreteerimine Saaremaal.

Saaremaal on arreteeritud kohalikud energilisemad töölised G. Ülgeüll, K. Kum-mits, Juhan Ellam, Aleksander Ellam, W. Mõlder. Rinniwimise juures on A. Ella-mil korda läinud ära põgeneda.

Liitlaste sõjalaewastil faadeti Schanghaiisse.

Londoni st, 14. jaan. Inglismaa huwide kaitsemiseks faadeti Schanghaiisse tats Inglismaa ristlajat. Pekingi walit-susele faadeti hoiatus, et Kwang-Su sõja-wägege pääletungimisel, kes Schanghaiis ajub, wõib üleskerkida uued rahwuswa-helijed raskused.

Pekingi st, 14. jaan. Maniljest Schanghaiisse jõudsid kolm Ameerika mi-i-nihaw-tajat.

Wäike Entente konverents.

Wiini st, 13. jaan. Märtsikuul tut-futakse Bukaresti koku wäike entente konverents.

Raditschi partei eest.

Kohus lõpetas Raditschi kohtuasja.

Wiini st, 13. jaan. Gila otustas Sagrebi kohus lõpetada Raditschi kohtuasja uurimist, sest jüüdistusmaterjaal on nõrga-wõitu. Kohus pööras tähelepanemist Raditschi ja tema kaaslaste wasturääkimiste päale jüüdistuse kohta Kominternist ojawõtmises ja propaganda tegemises sõjawäes. Riimoodi kohtuotjuses kõneldakse mitte üksi arreteeri-tute wabastamisest, waid jüüdistuse täieli-kust lõpetamisest. Et Raditsch siiski wahi alla jäeti, siis on selle põhjuseks see, et ta ei wõtanud kohtuaria kõigi küsimuste päale. Kuni kõrgema kohtu otjuse mõljakuulutamiseni jääwad jüüalused siiski wahi alla. Otjus järgneb kolme päewa pärast.

Raditschi partei walimise nimekirjad kinnitatud.

Samal ajal teatas Sagrebi kohtu esimees Sagrebi politseimeistrile, et tema ettepanek mitte kinnitada Raditschi partei walimise nimekirju, ei wõi rahuldud saada.

Sagrebi kohtuotjus, mis tähendab awa-litku wastuhakkamist Belgradi walitusele, sünnitab Jugo-Slaawia poliitilistes ring-kondades juurt segadust.

Wastasrinna ajakirjandus waatab kohtu otjusi, kui wastasrinna juure wõidu päale ja nõuab walituse tagandamist.

Walitus kawatseb uusi wõltsimisi.

Ministrite nõukogu harutas eila edas-pidiste abinõude tarwitusele wõtmist Raditschi partei wastu, kusjuures ajus seijukohale et jüüdistusmaterjaal tõesti puudulik kon. Rajchitschi walitus kawatseb toime panna uusi wõltsimisi Raditschi wastu. Päälekirja, mida Raditsch olla jaatnud oma kaitseja Trum-bitschile, Belgradi politsei audis edasi pro-kurööride Raditschi wale ettekaude koopia Kominternile, Kroaatia küsimuses. Belgradi ajaleht „Netsh“ teatab, et Raditschi küsi-muse uurimine kestab weel 3 kuni aega, materjaali rohkuje pärast. Nii tahab wa-litus Raditschi walimiste ajal wauis hoida.

Salanõu Jaapani pääministri wastu.

Tokio st, 14. jaan. Politsei tegi awa-litaks pääministri Cato surmamise jalanõu. Arreteeriti faks inimeist.

Prantsusmaa parlamendi awa-mine.

Pariisi st, 13. jaan. Parlamendi awa-mine sünnib kell 3 päewal. Herriot wõ-tab koosolekust oja.

Sõidawad nõu pidama.

Tallinnast, 15. jaan. Täna sõidab Helsingi konverentsile Gestis wälisminister Pusta ja walituse administratiwse oja-konna ülem Martus. Rõndega ühes sõida-wad ka Tallinnas asuwad Poola wälis-minister Skrzynski ja Läti wälisminister Meierowis.

Rõõwolid segaduses.

Warsjawi st, 14. jaan. Poola pää-minister Grabski jõudis kiirelt tagasi Warsjawi. Kuulujutud kõnelewad, et ta-gasiõit on ühenduses jündmustega Rõu-fogu-Poola piiril.

„Gnamline“ hädasõit Hommitu-maal.

Pariisi st, 13. jaan. Ajaleht „Ma-tin“ pööras tähelepanu nõukogude mõju suurenemise päale Hommitumaadel, mis ajalehe sõnade järele olla Saksamaa hu-wides. Ajalehe arwamise järele on selle mõju wähenemise ainuseks abinõuks, kui Ühisriigid, Inglismaa, Prantsusmaa ja Jaapani kaasabil wõtaksid oma päale „korra jalulejäädmise Hiinamaal“, sest kui Aasia rahwaste wabastuse liikumine, mida toetab praegu Moskwa, jõuab kuni Hiinani, siis toob ta kaasa tõesti ühe hirmsama kottupõrke.

Ameerika ja S. N. W. Liit.

Teiste juurriitide järele Euroopas on ka ookeanitagune Ameerika S. N. W. Liidu tunnistamise küsimuse võimaks üles tõtnud.

Seni ei lastud jeda küsimust üles tõsta välisminister Hughes, üts kõige ägedama-
test S. N. W. Liidu wastastest Ameerika-
kas. Hughes Ameerikas ja Poincare Prant-
susmaal töötasid avaliselt Wenemaa re-
wolutsiooni mitte tunnistada kuni jään
võimu juures enamajad on. Ja nad ei
teinud jeda, kuni nad ije võimu juures
olid. Kuid elu edeneb, see edenemise
protseß lihtsaks teelt ka Wenemaa revo-
lutsiooni ägedama wastaste Prantsusmaal
— Poincare, kõrvaldas niid teelt ka
Wenemaa tööraha wastaste Ameerikas—
Hughesi. Deldafie küll, et Hughesi lahtu-
mise põhjusteks on olnud päale „Wene kü-
simuse“ ka veel mõned teised tähtsad kü-
simused, milles Hughesil walitsusega laht-
mõtted olnud. Tõepoolest ei olnud aga
jarnaseid lahtimõtteid, ehk kui oli, siis olid
nad sedawõrd tähtsusetad, et neil mingi-
gust ühist välisministri lahtumiseega ei
võinud olla, ei võinud olla sel lihtjal
põhjusel, et Hughesil kui reaktiivääril ei
olnud mingisuguseid lahtumisi välis-
riitide jamaajuguste walitsusega. Minu-
seks põhjusteks võib olla ainult S. N. W.
Liit. See põhjendus selgub veel rohkem,
kui filmas peame, et Hughesi järeletule-
jana nimetatakse Cellogi, senist Uhisriitide
jaaditut Londonis, kelle seisukoht S. N.
W. Liidu suhtes hoopis teine on kui see
oli Hughesil. Teisets tuleb meil arwesse
wõtta veel senator Bora määratist wä-
lisasjade komisjoni esimeheks. Senator
Bora on aga üts tulijematest S. N. W.
Liidu sõpradest.

Reed tõelub lasewad paista, et Ameerika
Uhisriigid oma välispoliitikas järju
pöörde teewad S. N. W. Liidule lähen-
damises. Sellel alal ei oodata isegi Hughe-
si lahtumist, waid juba praegu kawat-
setakse erilist komisjoni senator Boraga
eesotsas jaata S. N. W. Liitu tarwiliste
ettevalmistuste tegemiseks.

Seda komisjoni juhtijal senator Bo-
ral on kawatjus erilist wäewahenduse kon-
werentis koku kutsuma, millest oja wõitaksid
ka Sakamaa ja S. N. W. Liit. Et Ameerika
president Coolidge sellega nõus on,
näitab, et ka wiimastel ei ole poliitika muu-
mise wastu S. N. W. Liidu suhtes.

Üts meie senistest suurematest ja järje-
kindlamatest waenlastest on jessa oma
senist tegewust S. N. W. Liidu suhtes
ekslikult pidanud ja uuele teele asunud,
teele, millele jumitad on astuma olnud
kõik suuremad Euroopa riigid, teele, mil-
lele astuma on pidanud kõik meie ägeda-
mad waenlased.

Neg töötab meie kasuks.

L.

Kodanluse maalt.

Sm. Nakowski Moskwa jõudnud.

Moskwa jõudis sm. Nakowski. Wärsalis
tähenas ta ajakirjanduse ehtajatele, kes
teda wastu wõtma tulnud, et wahetord
Ingliismaa ja S. N. W. Liidu wahel on hää.

Liitlaste rahanduskonwerents.

Pariisist, 13. jaan. Habasi agentuur
teatab, et teispäewal drapeetud liitlaste
rahaministrite konwerentis saawutati kokku-
tepe, mis teatati üljaoentes wäikeriitidele
jelleks, et need wõiks efineta oma märkusega.

Kokkuleppe tehti kirjutatse alla 14. jaan-
uaril. Ameerika laenude küsimuses otjus-
tati, et ta saab neist jummadest, mis tuleb
Hase Dawesi plaani elustamisel, 2 1/2%,
hugudest sept. 1924 a.

Päwitawad jälsi.

Pariisist, 14. jaan. Pariisi ajalehed
hõlmad komuunisti teateid dokumentide wa-
rastamise asjus välisasjade ministereiu-
mist. Nad paljastawad Herrioti eelkäijate
põlitiitika.

Wene piirajaliste kirjute pu- rustamine Poolamaal.

Warszawa wiist, 14. jaan. Veel pole
hõpetatud ühe tähtsama Warszawi kunsti-
mälisusmargi — digeufulise kirutu häwi-
lamine — kui afaat juba lüüne, Epublini dige-
ufu kirutu aforistamist. Poola walit-
suse wõimude korraldusel toimetatakse teise
kirjutamistööd — kirjute korras. Märtsi-
kuul ei jään Epublini kirjutist mitte jälgegi
järele.

Lenini päewade läbiwiimise kohta.

Lenini surma aastapäewadel koondab
kommunistlik partei fogu oma tegewuse
leninismi kindlustamiseks W. R. P. rida-
des, et otjustawat wastulööki anda kõiki-
dele katsetele, mis püüawad leninismi
liini W. R. P. wõltsida. Samal ajal
seatakse üles ka küsimus partei wahetor-
dade kindlustamisest tööliseklassi ja talu-
poegadega.

Reid ülesandeid filmas pidades tuleb ka
W. R. P. U. Lenini päewade läbiwi-
mises töö fisu koku seada. Neil päewa-
del tuleb ühijusel eriti alla kriipsutada
lahte filmapiltu oma tegewuses: 1) fin-
del katemata fide ning ühine tegewus
parteiga ja 2) leninismi oppimine, kui
W. R. P. U. põhiülesanne.

Lenini päewadel on tarwis ühingu tööd
järgmises fihis wiia:

Kuigi töölis-talupoegade noorjugu päale
Lenini surma hulgaliselt W. R. P. U. U.
ridadesse walgu, ei ole ühing veel saa-
mutanud üleliidulise kongressi hääbõna —
100 prots. töölisnoorjugu ühijuse rida-
desse.

Selle hääbõna teostamiseks on tarwis
kiiremini sammuda.

Lenini päewadel on tarwis ka Eesti
ajuniftude noorfool seda hääbõna filmas
pidada, sest komuoorjoo ringid Eesti ajun-
dustes ei ole veel kangeltsi jarnased hul-
galised organisatsioonid, kes täielist pa-
remad oja ajunduste noortest oma ümber
koondaks. Lenini päewadel on tarwis
töölis-talupoegade noorfoole jelgeks teha,
et ainult W. R. P. U. U. kooli läbi tehes
wõib noor tööline ning talupoeg wõrjuda
leninlaseks, nõufogude wabarriigi etteval-
mistatud ülesehitajaks.

Lenini päewadel on tarwis ühes töölis-
talupoegade noorfool koondamisega ühingu
ridadesse korraldada veel noorte ühingu
arenenud liikmete üleandmist W. R. P.

ridadesse ning noori pioneere W. R. P.
U. U. ridadesse.

Ringi koosolekutel on soowitaw üles-
seada faks järgmist ülesannet:

1) Partei ilma Leninita. Selles aru-
andes on tarwis walgustada meie majan-
dusliku oluforra arenemise kõrwal ka
partei arenemist päale Lenini surma,
möödunud waieuse õpetunde, partei
ühilust, leninismi ja trotskismi, par-
tei ühendust töölis-talupoegade hulladega
ja noore kaardiväega.

Samal koosolekul on soowitaw korral-
dada ka noorte ühingu liikmete üleand-
mist parteile.

2) Wida meie, kui Lenini Kommunist-
lik Noorte Ühing teinud oleme. Selles
aruandes on tarwis jelgitada, mida meie
ühijus Lenini päranduse elluwiiamiseks on
teinud: 1) Partei ja ühing; 2) Ühingu
fide töölis-talupoegade hulladega.

Sellel koosolekul on tarwis järele waa-
data, misuguseid puudused on olnud oma
ringi töös, kuidas tahetasse neid kõrwal-
dada ja kuidas tuleks edaspidi tööd teha.
Ühingu liikmetele on tarwis kohuselt teha
läbi uurida ühingu üht ehk teist praktiilist
tööala. Linnas töötawatel ringidel on
tarwis eraldada oma hulgaft rida felfti-
mehi, kes kaalaks misuguses oluforras on
nende hooelalune maal, kuidas töötab
hooel all olew ring maal. Sellele koos-
oleku'e on tarwis koondada parteitud noorte
hulgaft ning korraldada parteitute noorte
wastuwõtmist W. R. P. U. U. ridadesse.

Soowitaw on korraldada ka kolme põlwe
ühijest pidulikke istanguid (partei, W. R.
P. U. ja noored pioneerid), kus wal-
gustada Lenini pärandust, mida ta jätnud
W. R. P. ja temale wahetufeks tulejatele —
W. R. P. U. ja noorte pioneeridele.

G. Linkholm.

Leningradi kubermangu W. R. P. rahwuswähemuste aktiivsete tegelaste nõupidamine

(Järg).

Sm. Tamm aruane tööst külas.

Sm. Tamm tähendab muu seas, et praegusel
filmapiigul pöörab partei kõige pi-
newamat tähelepanu talupoegade majapi-
damise tõstmise päale. Talupoegade juure
peame minema praktiilist ja aitamane nende
majapidamist paremale järjele tõsta.
Kuid mingil tingimisel ei tohi meie kaaja-
aitamine muutuda käitumiseks talupoegade
üle. Ebsi peatub sm. Tamm nende puu-
duste juures, mis meil küla töös olnud.

Meie ülesanne on külaades tööd kõwen-
dada, jaates maale tööle paremaid, ener-
gilisemaid, poliitilist arenenuid felftimehi.

Külas on tarwilist arwale wõtta par-
teilised aktiivsed tegelased, kes kasulikud
wõitfids olla töös talupoegade keskel.

Meil on puudunud külas seni parteitu
aktiiv, kes kaaja aitaksid nõufogude wa-
litfufe ülesehituse tööle külas. Tuleb iga-
külgiselt jelle ülesanne lahendamise juure
asjuda ja koondada enam aktiivsemaid
ja energilisemaid talupoegi klubide, luge-
mistubade, punaste narkade, ajalehe sõp-
rade ringide jne. ümber.

Kõhku tuleb panna niisama julaste ja
tehnifute tõmbamise päale meie partei ri-
dadesse. See töö ei tohi olla hoogtöö
farnane, waid see töö peab olema järje-
kindel ja teostada tuleb jeda igapäewases
praktiilises töös.

Ebsi peatub sm. Tamm kooperatsiooni,
poliitilise kaswatuse, ajalehede ja kirjan-
duse laialilaotamise, kirjasaatjate wälja-
eraldamise, ajalehe tellijate ja ajalehe
sõprade ringide organiseerimiste küsimuste
juures.

Refolutsiooni põhjalikuks läbiwaatami-
seks ja rebafterimiseks walitakse kolmeliik-
meline komisjon, kuhu kuuluvad felfti-
mehed Wink, Paju ja Irwonen.

Kirjastuse küsimuse kohta eestlaste hulgas

efineb aruandega sm. Koni.

On kirjastatud terve rida raamatuid:
Majanduse teaduse alal 12 raamatut,
kooli õperaamatuid 10, näitemänge — 6,
põllumajanduse alal 8. Päale jelle 2 uu-
kirja jne.

1925 a. kawatsetakse kirjastada rohkem
sm. Lenini töös, siis põllumajanduse kü-
simuste kohta, näitemänge ja fooliraama-

tuid kogusummas umbes 400 trütipoognat.
Siberis läheb kirjanduse laialilaotamine
hoogsalt. Teistes kubermangudes nõrgalt.

Kooliõpetajatele sai antud raamatuid
krediti 6 kuu päale, mis andis teatawaid
tagajärgi. 9 kuu jooksul on laiali laotatud
kirjandust järgmiselt:

Leningradis 7.733 ekf., Leningr. kub.
5.943 ekf., Moskwas 7.711 ekf., Siberis
6.295 ekf., Pihwas 1.544 ekf., Nowgo-
rodis 1.490 ekf., Põhja-Düüna 1.333 ekf.,
Kaukaasias 1.480 ekf., Krimmis 302 ekf.,
mitmesugustes kohtades 1.538 ekf., fogu-
summas 35.369 ekf.

Läbiarvamistest toonitatakse, et kirjanduse
laialilaotamine on nõrk olnud, mida tuleb
Kirjastuse Ühijuse arwele panna. Puudub
kohane kirjandus talupoegade massidele.
Suurem jagu kirjandusest laotatakse laiali
Leningradi kubermangus, kuna ei ole or-
ganiseeritud jeda fogu Liidu ulatuses.

Puudub „Kritmeetika“ algkoolilendniisama
ka „Habits“. Et ole ka wälja antud komu-
noorjoo kirjandust, nagu ühingu programm
ja põhifiri. Puuduvad raamatud maadeta-
tuse kohta. Näidendid, mis kirjastatud wiima-
jel ajal, ei tõlba maal etteandmises.

Sm. Koni tähendab lõpuõnas, et pro-
grammi on üles wõetud maadetaadus, õpe-
raamatute puuduwate fooliraamatute kirjast-
amine. Neis kohtades, kus felftimehed kir-
janduse laialilaotamiseks energilist tööta-
wad, on saawutatud häid tagajärgi. Aja-
leht „Ebsi“ on wõtnud liini, olla lähe-
mal talupoegade massidele; ilmub lisa:
„Põlumees“.

Soome kirjastuse küsimuse üle teeb aruande sm. Palme.

Kuni 1923 a. on kirjastatud üle 100
raamatu.

Lähemal ajal i. o. 24/25 a. on kawat-
sujel kirjastada 58 raamatut, neist õpera-
matuid — 12, poliitilist — 9, Lenini
töös — 19, kunsti — 6, põllumajanduse
— 8, ujuwastaseid — 2 ja naisliikumise
üle 1.

Jaauarikuust elates ilmub kuufiri aktiiv-
setele partei felftimeestele. On ajatud seaduste
kõdefti wäljaandmisele. Raamatud laotatakse
laiali hästi, milleks suuresti kaaja aitab Lenin-
gradi W. R. P. kreift komitee.

On eraldatud wälja felftimees, kes Põhja-
ääne oblastis töötas kirjanduse laialilaota-
mise, tellijate arwu suurendamise jne. alal.

1. jaan. 1924 a. oli kapitaal 43 rbl.
1. okto. 24. a. 1500 rbl. ja praegu
1800 rubla.

Majanduslik seisukord on jarnane, et
tuleb töötada rasketes tingimistes.

Soome kirjastuse ühijus täidab ka Soome
felftimeeste nõudeid Ameerikas, jaates Anna
käftirju. (Järgneb.)

Nõufogude maalt.

Dorogobuschi linna elektrofiftee- rimine.

Smolenskiist jaadud teadatel algasid
päale Dorogobuschi linna elektrofifteerimise
töök.

Wiljailduse all kannatanud keh- wifutele abiaandmine.

Wiljailduse raioonides antakse kehwi-
futele awansi kewadiste ühistondliste tööde
arwel.

Ilus lumetuist Kaukaasias.

Taga-Kaukaasia lääne ringkonnas mõl-
lab uuesti tugew lumetuist. Teed on mae-
tud kõik lume alla. Rongide liikumine
seijab.

Lenini kirjandus Walge-Wene keeles.

Walge-Wenemaa riigikirjastus lajeb
wälja seeria Lenini töid ja Lenini kohta
kaiwoib kirjatoib Walge-Wene keeles. Raa-
matuid tahetasse kirjastada kuni 200 tuhat
eksemplaari.

Wladilena.

Krimmis leidis astronoom Beljawski
üles wäitese planeedi, mille ta nimetas
Wladilenaks, Wladimir Iljitsh Lenini auks.

Kullaotfimisef.

Blagowestfshenskiist teatatakse, waata-
mata teelu päale jõita Komuuti kulla-
asukohtadesse, fõidawad kullaotfijad sinna
iftlaji kõrwalisi teesid mõõda. Tihiti eifi-
wad nad mõõda meisi ümber ja kannata-
wad puudust. Mii näitaks, üts kullaotfijate
jalk 30 inimest, teel kulla asukohtade poole,
fulutas ära kõik kaajasolewad toidained ning
hakkas toitma ennast üts kõi mis kätte
juhtus: fõõbi saapaid, kapulaid jne. Tee-
pää said jurma mitu artelli liiget. Raste
on ka nende oluford, kes koha pääl asuwad.

Kaukaasia raadio-felftpunkt.

Tuaphis organiseeriti Leningradi „Raa-
dio sõprade“ ühijuse ofakond. Leningradi
ühijus annab üle omad wõlitused kelleofa-
konnale Põhja-Kaukaasia ringkonnas. Tu-
api ofakond on warustatud tugewate
raadio-wastuwõtjatega, mis lähemal ajal
fideme loob Moskwa Kominterni nimelise
jaamaga, Londoniga, Berliiniga ja teiste
linnade jaamadega.

Rahkade wäljawedu.

Käesolewal aastal weetasse wäljamaale
700 tuhat nahka, nendest 400 t. hobuse-
nahka. Arwatasse, et fisefaubanduse ofa-
fond efinab ettepanekuga alandada tolli-
matju tooresnahkade wäljaweo päält.

Seadus ajakirjanikfude kaitfeks.

Wõhaafia felftändejaatew komitee otjus-
tas äiendada kaelafohtu kodesfi järgmiselt:

Ettefawatsetud toimetuse liikmete, töö-
liste ja talupoegade kirjasaatjate tapmised,
kui see tapmine jündis kättemaksuna aja-
lehes trükitud jõnumi eest, karistatakse —
wabaduse ärawõtmisega, tugewal eraldami-
sel mitte wähem kui 8 aastat, raskematel
jüütegudel aga kõige kõrgema karistus-
määraga.

Puutwill Afirahani kubermangus.

Kolu aastat aega tehakse katseid Afirahani
kub. puutwilla kaswatamisega. Kat-
seid näitafid, et jellel tööl on tagajärgi, et
Afirahani kubermangus wõib puutwilla tai-
meid kaswatada. Pufchfimi katsete jaam
tegi katseid ka lina, mahorka ja kõrgema
Türgi tubafa kaswatamisega. Lina ja tu-
bak kaswab hästi. Mahorka küllw aga
äpardas.

Armeenia Pariisi wäljanäitufel.

Armeenia majanduslik nõufogu eraldas
wälja erikomisjoni ettevalmistustöödeks
Pariisi wäljanäitufest ofawõtmises.

Trotskismi alused ja leninism.

J. Palwadre.

(Järg).

Sellest on selgesti näha, et trotskism eitab üldsedemokraatlikku rewolutsiooni, mis muud midagi ei ole, kui «kuiwalt söömine», ning eitab ka sotsialistliku rewolutsiooni võimalust rahvusriigi piirides. Sotsialistlik rewolutsioon peab teostatud saama ühes Euroopa tööliste sotsialistliku jõuga. See võib tähendada kahte asja: 1) kas Wene tööliste klass, alates rewolutsiooni, peaks otsekohe algama võitlust võimu pärast Wenemaal ja otsekohest võitlust Lääne-Euroopa kapitalistlike riikidega, milles muidugi Wene tööliste klassi jõud ei ulataks ei Wenemaal rewolutsiooni läbi viimiseks, seda enam veel Lääne-Euroopa kapitalistlike riikide vastu. 2) Lääne-Euroopas on tööliste diktatuur maksew ning tööliste klassi «sotsialistlik jõud» aitaks Wenemaal rewolutsiooni läbi viia, sel juhul tuleks aga Wene tööliste klassil oodata Lääne-Euroopa rewolutsiooni. Teisi võimalusi trotskismi järele ei ole.

Sama seisukohta püstitab trotskism ka 1917 a. tal, kui sm. *Trotski* 1915 ja 1916 aastal kirjutatud artiklid ümbertöötatult välja annab ühise nime all — «*Rahu programm*».

Selles kirjatöös tähendatakse:

«Iseenesest on arusaadaw, et «Euroopa ühendatud riigid» sünnitawad ainult ühe kahest ilmajanduse organisatsiooni teljest. Teiseks teljeks on Ameerika Ühisriigid...»

Edasi waidleb Trotski enamlastele vastu ning tähendab, et enamlaste wäide kapitalistlikust arenemisest ei ole mitte ühelaadiliselt õige, kuid «ise see mitte ühesugune kapitalistlik arenemine ei ole mitte ühesugune». Edasi näitab Trotski, et Euroopa riigid on wõrreldes Aasia ja Aafrika küpsed sotsialistlikuks rewolutsiooniks. Trotski kirjutab:

«Mitte teisi oodates algame meie ja wiime võitlust edasi rahvuslikus ulatuses kindla usuga, et meie ettewõtlikkus annab tõuke teistele maadele; kui aga seda ei sünniks, siis on asjatu mõelda, — mida teostatavad ajaloo katsed ning teoreetilised kawad, — et rewolutsiooniline Wenemaa suudaks püsida konservatiivse Euroopa ees ehk sotsialistlik Saksumaa võiks jääda püsima isoleerituna kapitalistlikus ilmas.»

Sellele kirjatööle kirjutab Trotski 1922 aastal järele sõna, kus ta katsub ümber lükata arwamist, et rahvuslike kudes raamides rewolutsioon võimalik on, sest Wenemaa püsib juba wiis aastat. Ta tähendab, et Nõukogude wabariigi olemine tähendab ainult ühte, et poliitiliselt ja sõjaliselt oleme senini suutnud ülewäl püsida, kuid sotsialistliku majanduse ülesehituse juure meie ei ole veel asunudki ja seda isoleerituna teha ei saa. Mingisugust kaubalepingut sõlmida kapitalistlike riikidega on samuti võimatu. Meie võime ehk mõne sammu majanduses haawasid parandades edasi teha, kuid

«sotsialistlik majanduslik tõus on Wenemaal võimalik ainult sel korral, kui proletariaat tähtsamates Euroopa maades on võitnud.»

Nii on trotskism sellele kindlaks jäänud, et sotsialistlik rewolutsioon rahvusriigi piirides võimatu on, waatamata selle päale, et elutseb ja majandust üles ehitab Nõukogude Liit.

Trotski ütleb kirjatöös «Järeldused ja eeldused» otsekohe:

«Ilma Lääne Euroopa proletariaadi riikliku toetuseta Wenemaa tööliste klassi riigi võimu oma käes hoida ei suuda.»

«Wenemaa tööliste klassi saab püstitatud tol silmapilgul, kui talupojad temast ära pööravad», sellepärast «ei jää muud üle, kui Wene rewolutsiooni saatust tuleb siduda Euroopa sotsialistliku rewolutsiooni saatusega...»

«Riigivalitsus käes, wasturewolutsioon seljataga, Euroopa tagurulus ees.»

Nii näeb trotskism rewolutsiooni võimalust ja mis jääb trotskismil üle, kui platoniiselt hüüda «üle kogu ilma»: «kõigi maade töölised, ühinege!»

See on hädakisa, surmakisa. Trotskism ütleb kindlal sõnal, et rewolutsioon rahvusriigi piirides on võimatu ja kui «Lääne-Euroopa proletariaat oma sotsialistliku riigi abi ei anna», siis jääb üle korutada hüüdnõna, mis enam ei päästa.

Kuidas waatab leninism selle küsimuse päale? Leninism näeb rewolutsiooni süüdistust järgmises:

1. Kapitalism on üle kaswanud üleilmiseks asumaade kurnamise ja lämmastuse süsteemiks väikse arwu «eelmiste» maade poolt «ilmsuurte» enamuse maade üle.

2. Selle saagi jagamine sünnib 2—3 võimsa, pälaest jalatallani sõjariistuse kiskjate ilmariike wahel (Ameerika, Inglismaa, Jaapan, Prantsusmaa), kes kisuwad sõtta oma saagijagamise pärast terve ilma.

3. Rahanduse surwel kaswawad ilmasüsteemis wastolud ja mõõlapääsemata sõjalised kokkupõrked wiivad sinna, kus imperialismi ilmalin kergesti rewolutsiooni poolt saab rebendatawaks ja selle liini vastu üksikute maade poolt wäljastumine võimalikuks.

4. See lõhe sünnib võimalikult nendes punktides ja nendes maades, kus imperialismi liini ahelik nõrgem, s. o. kus imperialismi kõige wähem rautatud, aga rewolutsioonil kõige kergem lahti lüüa.

5. Seepärast on sotsialismi võit ühel maal, olgugi et see maa kapitalistlikult wähem wälja on arenenud ja kapitalism teistes maades alles hoidub ja et need maad kapitalistlikult enam arenenud, — täiesti võimalik ja usuaw. (Stalini eessõna «Oktoobri teedel»)

Lenin kirjutab selle kohta kirjatöös «Euroopa ühisriikide loosungist» 23. aug. 1915 a. muu seas:

«Majandusliku ja poliitilise mitte ühetaoline arenemine on tingimata kapitalismi seadus. Sellest oleneb, et sotsialismi võit üksikutes maades ja ka ühes maas eraldi wõetud, kapitalistlikus maas, — on võimalik. Tööliste klass, wõites selles maas, eksproprieerides kapitaliste, organiseerides omal maal sotsialistliku walmistuse, seisaks kapitalistliku ilma vastu, tõmbaks teiste maade kurnatud klassid oma juure, tõstes neis ülesastumisi kapitalistide vastu, wälja astudes tarwilikul korral ka sõjalise jõuga kurnajate klasside ja nende riikide vastu... Sest ei ole võimalik waba rahwaste ühinemine sotsialismis ilma wäheha ehk kestwama sotsialistlike wabariikide wisa wõitlusega, mis ajaanud riikide vastu.» (Lenin «*Полное собрание сочинений*», lhk. 130.)

Leninism annab hoopis teistsuguse pildi, kui trotskism, leninism ütleb, et võit ühes maas on tingimata võimalik ja võimalik on organiseerida ka sotsialistlikku walmistust. See leninismi otsus käib risti vastu trotskismi seisukohale. Midagi ühist leninismil ja trotskismil ei ole. Trotskismi järele saaks kapitalistlikku Inglismaad wõtta oma Aasia ja teiste asumaadeta, Prantsusmaad ilma Aafrika asumaadeta jne. Kuid see on enesepettus. Inglismaa asumaadega sünnitab ühise riigi. Prantsusmaa asumaadega sünnitab ühise riigi jne., nii et ka neis riikides on võimalik demokraatlik rewolutsioon kui sotsialistliku rewolutsiooni esimene aste. Kuhu muidu paneb Inglis- ja Prantsusmaa proletariaat suure hulga asumaade talupoegi, ehk arwab trotskism, et nende maade tööliste klassi saab ilma talupoegade hakama. See on eksitus ja suur eksitus. Asumaade talupoegade abil võib iga riik oma tööliste sõnakuulmises hoida, kui nende maade tööliste klass ei oska seda suurearwulist talupoegade massi oma järele tõm-

mata ehk temaga liidus wälja astuda. Trotskism otsib asjata klassikalist maad, kus proletariaat oleks ainukeseks rewolutsiooniliseks jõuks. Trotskismile ei ole antud leninismi nägemise ulatust ega tema küsimuste otsustamise wiisi. Trotskistid wõiwad ütelda, noh, ega siis see veel tähenda, et ühes riigis tegelikult saab sotsialistlikku walmistust organiseerida. Ikka peab olema Lääne-Euroopa rewolutsioon. Kas Wenemaa on suutnud seda üles näidata? Selle päale watab *Lenin* omas kõnes Moskwa nõukogu koosolekul 19. nov. 1922 aastal:

«Juba praegu ei ole sotsialism kauge tulewiku küsimus, ei ole mingisugune mõtetu pilt ehk mõne-

sugune ühakuju. Ühakuju kohta on meil wana waade ja õige päha. Meie tõime sotsialismi igapäewase eluse ning siin on tarwis järele waadata. Waat' see on meie päewa ülesanne, see sünnitab meie ajajärgu ülesande. Lubage minul lõpetada kindlas arwamises, kui raske ka see ülesanne ei oleks, kui uus ta ka endiste meie ülesannete kõrwal ei oleks ja kui palju raskusi ta meie ka sünnitaks, — kõik meie kos, mitte homme, waid mitme aasta wältel, kõik meie kos maksu mis maksab, otustama selle ülesande nõnda, et umplikust Wenemaa sotsialistlik Wenemaa.» (Järgneb)

Cestlased E. N. W. Liidus.

Leningrad.

W. L. K. N. U. liitmete-eeslaste agitpropfollektiivi esimelise foosolekult.

Hiljuti peeti ära Leningradi W. L. K. N. U. liitmete-eeslaste agitpropfollektiivi esimene organiseerimise foosolek. Foosolek jäi teatud põhjustel hult aega hiljemaks. Selle tõttu oli osalejate arv tehwa-poolse.

Agitpropfollektiivi ülesandeks on walmistada Leningradi Eesti W. L. K. N. U. follektiivide liitmetest aruandjaid ja etteandjaid teatud poliitiliste päewajunduste kohta. Waremalt kui foosolekutele oli waja etteandjaid teatud küsimuste kohta, siis tuli pöörata nõudmisega raiooni komitee poole. Küüd täidab seda otstarbet eeslaste noorte agitpropfollektiiv. Oma töötawa jaab follektiiv iga kuu algul raiooni komiteest. Säält jaab ka teesijeid, mil wiisil üht kui teist küsimust tähtsada. Käesolewa kuu lõpupoolel teesjavad harutamise all kaks küsimust: «Lenini juhtimõtteid» ja «Rahvuswaheline olukord».

Tähendatud organiseerimise foosolekul waliti ära jellekohane büroo 5 liitmetest (liitmete arv follektiivis umbes 25 inimeist). Büroosse waliti inimesed: Tõrwa (juhataja), Langa, Muliin, Päll ja Rähni. Järgmisteks etteanneteks «Lenini juhtimõtteid» eraldati kaks feltjimeest: Kalman ja Sander. Etteandeid teewad fõrdamõõda fõit. Iga follektiivi liige walmistab etteande wastu, mille järele siis etteanne ühijelt läbi fõelutajet.

Agitpropfollektiiv peab oma istanguid iga nädala teisipäewal. J. M.

Leningradi kub.

Kas tahate fõige taha jääda?

(Wegunitja wald, Trotski fr.)

Eingorritja ja Wernitja ajanduse ei käi ajalehti päale ühe eksemplaari (wiimase ajanduses). Et ajalehed puuduwad, siis täisid jät ringi igafuguied fuulufutud, mida rahwa pimestajad oma fufuts tarwitawad.

Asunifud, kas siis tõesti teie tahate olla fõige mahajäänud fõgu wallas? Kui ei fuudeta tellida ühe talu päale, siis wõib ju tafe päale fõttu tellida. Wõndame, et lähemal raiooni nõufogu foosolekul wõtub in. Parwe ajalehe tellimise fufimufe üles. Iga talu peats ajalehe tellija olema.

P ä ä l t w a t a j a.

Brjanski kub.

Esimene ülekubermangu line Cesti ajuniffude konverents.

28. detj. peeti Stolba ajanduses ära esimene Brjanski ülekubermangu line konverents. Konverentsile ilmus 94 fõadifut.

Istangu algul mälestati Cestis wabas-tuswõitluses langenuid feltjimiehi püstitõusmifega.

Arutufe all olid järgmifed fufimufed: aruanne rahwuswahje ifeti fufufõrraft, fu-tuurhariduslik töö, põllumajandufe tõst-mine, põllumajandusliku wäljanäitufe fõr-raidamine ja fõofewad asjad.

Kõit fufimufed arutati hõõlega läbi. Waliti wiielefime line kommisjon, tes as-tuts jammuif põllumajandusliku wälja-näitufe fõrraidamifeks augustis Stolba ajanduses.

Konverentsi ajaks oli wälja lastud efime-ne pääfufe — feinaleht «Roostaja», faunis näitliku fufuga. Kuif fufisti fuudus, et wäifemad ajandused lõõwad oma fei-nalehega fõlbalaate oma üle.

Lõpufõnes fõõwitatati, et fee konverents meil eeslastel wiimafeks ei jätaks.

S ä ä l t w i i b i j a.

Kas on fee põllumajanduse tõst-mine?

Kui Stolba glundufest läbi fõidab, siis näed, et mädaneb õues lumehange fees wi'jalõitufe mafin, teifel nüidumafin jne. Kas siis nii «fõltuurilifes» majapidamifes põllufõõmafimafid fuwufe töö jafaks hõit-tatje? Põg — ja.

Wiitebski kub.

«Bunafed jõulud».

(Gorbowo ajandusest, Wiitebski fr.)

7. jaan. (jõulu) õhtul oli fõhajes rah-wamajas Leningradi Cesti fõõlõide õpi-laste ja fõhalieste haridustegelaste ühifel toimetufel hinuatameele fahufufe õhtu eest-ja wenekeelse eestawaga. Inimefi oli roh-tem fõttu fuulud kui hõõne feinad ene-fõfje mahutada fuutifid. Rõõõões walguft-tati jõulude ajalugu teaduslikult waa-te-punkti.

Esimene elawa-lehe nummer fuin nur-gas äratas elawat huwi inimeste hulgas ja wõis mõnes tüfis jeda fõrdalainuf ja tabawats nimetada. Minult toimetufe fõl-leegium oleks pidanud tähelepanelikum olema ja mitte läbi lastma fõrnast fõhita ja fõhita ettefannet, nagu jeda tüft, mis fõhast elu-olu pidi fõfistama, fõhaldas. Näi-dendi «Wagade elu» ettefannet wõib fõr-dalainuf tunnistada. Sõlm.

Noorte elu.

Puufari ja tantuõhtute fõõtamifest fõlanõõrte hulgaft.

Wiimafel ajal on Wene feltjimiehed noored oma fõffel hakanud fõfistama noor-fõõ eetikaf, fee tähendab noorjõõ ülewälpida-mife fufimust. Meil eeslaste noorte hulgas pele aga fõrnast fufimust veel harutatud, fuigi ta fa meil mõõõda fõlgi riaha ei fõõffe. Ma tahafin fõia puudutada ainult üht afaleft jelleft noorjõõ eetikaf, mis ifeefranis fõla noorte hulgas on nende areemife takistawaks jõuks. Hiljuti tuli meie afalehe toimetufe järgmife fõinga märkus: «Soowi-taw oleks, kui need n. n. puufari ja tantu-õhtud ära fõelataks fõatufe poolt. Eü muutufis fõlanõõrte fõffel wäifjemaks ja noored wõiks oma waba-aja ärafafutada enda

arendamife ja teadmiste täiendamife päale.»

Kufimuf on afalt üiesfõatud fõiget ja afalt ka mitte õiget. Muifugi, igafaks meift teab, et need n. n. tantju- ja puufariõhtud on meile fõdanufte poolt pürandatud. En-difel ajal olid nad ifegi riigifalitsufe fõaitie all. Käesolewal ajal peafid nad kui wana-fõrta jätifed ammu ärafafutatud olema. Kuif kindel on fee, et majanduslikul afal on fõrge rewolutsioonilifel teel minema pafjata endine efspleateeriw fõrd, fuif rewolutsioo-nilifel teel mõne tunni ehk fa põewa fõõf-ful ei jaa ideofõõgillifet wõerinnal mitte midagi ära teha. Siin on waja järjekor-del poliitika, järjekindel ennafafalgaw ja pifaldane tegewus, et fõamutada kas wõi wäifefit edu fõel wõerinnal. Ümberfõawa-

Fluendique acquiesci, "Gaudi" tellimisi meeltoimikumu pööle.